

Armer door muntunie

a maximumscore 1

$$\left(\frac{106,5}{74,5} - 1 \right) \times 100\% = 43,0\%$$

b maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

- Een lagere (groei van de) arbeidsproductiviteit leidt tot relatief hoge loonkosten per eenheid product en daarmee tot relatief hoge productiekosten 1
- Wanneer dit wordt doorberekend in de verkoopprijzen verslechtert de concurrentiepositie 1

c maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

- Als gevolg van verslechtering van de concurrentiepositie neemt de export af. Dit leidt tot daling van de vraag naar de eigen valuta en van de wisselkoers daarvan 1
- Hierdoor wordt de export (gemeten in vreemde valuta) goedkoper / wordt de import (gemeten in eigen valuta) duurder, en kan de concurrentiepositie weer verbeteren 1

d maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- Bij lage arbeidsproductiviteit zal de concurrentiepositie relatief slecht zijn, als gevolg waarvan de export en het bbp achterblijven, met werkloosheid als gevolg 1
- Dit kan op termijn leiden tot loonsverlaging, met een neerwaarts effect op de ontwikkeling van het prijsniveau (en tot een verbetering van de concurrentiepositie). Dit kan leiden tot hogere groei van het bbp 1

e maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

Omdat het inkomen en de opbrengst van de (inkomsten)belasting laag zijn / Omdat de uitgaven in verband met de werkloosheid hoog zijn, kan de overheid weinig financiële middelen inzetten voor uitgaven aan bijvoorbeeld infrastructuur zonder dat het tekort oploopt tot boven de grens van 3%. (Hierdoor kunnen de arbeidsproductiviteit en de kwaliteit van de productie niet of nauwelijks worden verbeterd.)

f maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- De ECB zal de rente verhogen om de inflatie te bestrijden, waardoor het sparen wordt gestimuleerd / het lenen wordt ontmoedigd 1
- De daling van de bestedingen die hier het gevolg van is kan in het Zuiden leiden tot een sterkere neergang van de groei 1

g maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- Met name hooggekwalificeerde arbeid zal vanuit de economisch zwakkere landen migreren naar de rijkere landen om werkloosheid te vermijden / goede banen te vinden 1
- Daardoor daalt de (gemiddelde) arbeidsproductiviteit van de achterblijvende beroepsbevolking waardoor de concurrentiepositie in de economisch zwakkere landen verslechtert en het groeitempo daar verder achterblijft / het groeitempo in de rijkere landen versnelt, waardoor de voorsprong wat betreft economische groei stijgt 1